

ΘΕΜΑ: Η συνταγματικότητα της σύλληψης και παράδοσης

Ελλήνων πολιτών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Η συζήτηση για τη συνταγματικότητα του «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» θα δημιουργήσει σημαντικές δυσκολίες για την υιοθέτηση των σχετικών αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι γι' αυτό λάθος να ανακινείται από κυβερνητικούς παράγοντες, όπως συνέβη στη δήλωση του Αντ. Βγόντζα. Δεν πρέπει, τέλος, να παραγνωρίζεται ότι τυχόν θέση του προβλήματος θα συνδυαζόταν με την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος, που τα επόμενα 7-9 έτη είναι ανέφικτη.

2. Γι' αυτό πρέπει να διαμορφωθεί μια πειστική επιχειρηματολογία που να ακολουθείται με συνέπεια. Σ' αυτό αποσκοπεί το συνημμένο σημείωμα.

3. Το σημείωμα αποστέλεται και στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Αθήνα, 15 Νοεμβρίου 2001

ΘΕΜΑ: Η συνταγματικότητα της σύλληψης και παράδοσης Ελλήνων πολιτών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

I.

Η προοπτική καθιέρωσης «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» προκάλεσε, μεταξύ άλλων, προβληματισμό ως προς τη συνταγματικότητα σύλληψης και παράδοσης Ελλήνων πολιτών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συζήτηση που ακολούθησε διατυπώθηκε η άποψη, χωρίς όμως να τεκμηριώνεται, ότι το ισχύον Σύνταγμα είτε δεν επιτρέπει (δήλωση του καθηγητή *N. Παρασκευόπουλου* στην Κυριακάτικη Αυγή, 30.9.2001, σ. 10 και του ίδιου, Για τον ορισμό της τρομοκρατίας, Ελευθεροτυπία, Τετάρτη 24.10.2001, σ. 9) είτε δημιουργεί σοβαρά εμπόδια στην έκδοση Ελλήνων πολιτών (δήλωση *Αντ. Βγόντζα*, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 4.11.2001, σ. 53). Από τις σκέψεις που ακολουθούν μπορεί να αντληθούν επιχειρήματα στην περίπτωση που συνεχισθεί η συζήτηση για τη συνταγματικότητα του «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης».

II.

1. Το ισχύον Σύνταγμα (άρθρο 5 παρ. 2 εδ. β') απαγορεύει την έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας. Αντίθετα, δεν ρυθμίζει με ειδικό ορισμό την αντιμετώπιση των Ελλήνων πολιτών, άνκαι στην Ε' Αναθεωρητική το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε προτείνει σχετική διάταξη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Θεμελιώδης Νόμος της Βόννης (άρθρο 16 παρ. 2) και το Ιταλικό Σύνταγμα (άρθρο 10 παρ. 4) προβλέπουν την απαγόρευση έκδοσης «ημεδαπών». Το κενό σε μας επιχειρήθηκε να αντιμετωπισθεί ερμηνευτικά. Σχετικά υποστηρίχθηκαν δύο απόψεις.

2. Ο *Αθ. Ράϊκος* (Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου. Τόμος Β'. Τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, τεύχος Γ', Αθήνα-Κομοτηνή 1986, σ. 150 επ.) θεωρεί ότι είναι συνταγματικά δυνατή η έκδοση Ελλήνων πολιτών, αφού ο αναθεωρητικός νομοθέτης -αν ήθελε να προβλέψει την απαγόρευσή της- θα υιοθετούσε την τροπολογία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Δέχεται δηλαδή ότι οι Έλληνες δεν απολαμβάνουν ενπροκειμένω ειδική προστασία, καταλήγει δε στο συμπέρασμα ότι η έκδοσή τους επιτρέπεται μόνο για όσα εγκλήματα είναι δυνατή και η έκδοση αλλοδαπού.

3. Στην επιστήμη προβάλλεται πάντως και η αντίθετη άποψη. Συγκεκριμένα, υπό την ισχύ του Συντάγματος του 1952 υποστηρίχθηκε ότι η κατοχή της ελληνικής ιθαγένειας αποκλείει την έκδοση Έλληνα πολίτη σε άλλο κράτος (βλ. *Αλ. Σβώλου – Γ. Βλάχου*, Το Σύνταγμα της Ελλάδος, Μέρος Ι. Κράτος και Εκκλησία – Ατομικά Δικαιώματα, Τόμος Α΄, Αθήναι 1954, σ. 256). Εξάλλου, ο *Πρ. Δαγτόγλου* (Συνταγματικό Δίκαιο. Ατομικά Δικαιώματα, Α΄, Αθήνα-Κομοτηνή 1991, σ. 296 και 315) θεωρεί με βάση το ισχύον Σύνταγμα ότι έκδοση Έλληνα πολίτη δεν επιτρέπεται, αφού δεν συμβιβάζεται με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία εισόδου, παραμονής και εξόδου του από τη χώρα (άρθρο 5 παρ. 3 Συντ.).

III.

1. Οι λιγοστές αναφορές στη βιβλιογραφία για το ζήτημα αποδεικνύουν ότι η σχετική συζήτηση είναι ισχνή, γίνεται πάντοτε παρεμπιπτόντως και απηχεί αντιλήψεις που τείνουν να ξεπερασθούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η άποψη έτσι που δέχεται ότι το Σύνταγμά μας απαγορεύει την έκδοση Ελλήνων πολιτών δεν είναι επικρατούσα και δεν είναι προϊόν αναλυτικής και τεκμηριωμένης προσέγγισης. Η αποδοχή επομένως εκ μέρους της Ελλάδας του «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» δεν θέτει, κατά την ορθότερη άποψη, ζήτημα παραβίασης ή περιγραφής διατάξεών του.

2. Το «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» διακρίνεται από το θεσμό της έκδοσης σε δύο ιδίως σημεία: α) εκτείνεται κατ' αρχήν μόνο στον ενωσιακό χώρο, και β) συνίσταται στη σύλληψη και παράδοση χωρίς μεσολάβηση προηγουμένως πολιτικής απόφασης. Πρόκειται δηλαδή για διαδικασία αμιγώς δικαστική, κατ' αντίθεση προς όσα ισχύουν στην περίπτωση της έκδοσης.

3. Η υιοθέτηση του «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» διαθέτει επαρκή νομική βάση στα άρθρα 29, 31, 34 παρ. 2β της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει όμως, κατά την ορθότερη άποψη, και ασφαλές έρεισμα στο Σύνταγμα με αναγωγή στο άρθρο 28 παρ. 2 και 3.

IV.

Σε ενδεχόμενη συζήτηση για τη συνταγματικότητα του «ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» μπορεί συμπερασματικά να αντιταχθούν τα εξής βασικά

επιχειρήματα : α) Η απαγόρευση έκδοσης Έλληνα πολίτη αποτελούσε πάγια επιλογή της κοινής νομοθεσίας, δεν θεμελιώνεται όμως σε διάταξη του Συντάγματος. β) Το «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» διαθέτει αναγωγικά επαρκές έρεισμα στο άρθρο 28 παρ. 2 και 3 Συντ.

Αθήνα, 15 Νοεμβρίου 2001

Dis.A(1)/ΞΗ/EkdosiEllinaPoliti.doc/13.11.01/p.1-3/md